

Câu phủ định - Chương trình địa phương

I. Kiến thức cơ bản

- **Câu phủ định** là câu có những từ ngữ phủ định như: **Không, chẳng, chả, chưa, không phải (là), chẳng phải (là), đâu có phải (là), đâu (có)...**

- **Câu phủ định dùng để:**

- Thông báo, xác nhận không có sự vật, sự việc, tính chất, quan hệ nào đó (Câu phủ định miêu tả).

- Phản bác một ý kiến, một nhận định (câu phủ định bác bỏ).

II. Hướng dẫn tìm hiểu câu hỏi phần bài học

Câu hỏi 1

+ Các câu b, c, d có đặc điểm hình thức khác so với câu a, có những từ ngữ phủ định: *Không, chưa, chẳng*.

+ Về chức năng các câu b, c, d là các câu phủ định việc Nam đi Huế, còn câu a là câu khẳng định.

Câu hỏi 2

+ Câu có từ ngữ phủ định.

- *Không phải, nó chân chắn như cái đòn càn.*

- *Đâu có! Nó bè bè như cái quạt thóc.*

+ Máy ông thầy bói xem voi dùng những câu có từ ngữ phủ định để nhằm bác bỏ một ý kiến, nhận định của người đối thoại.

III. Hướng dẫn phần câu hỏi luyện tập

Câu 1. Trong các câu sau đây câu nào là câu phủ định bác bỏ? Vì sao?

Những câu sau là câu phủ định bác bỏ vì nó phản bác một ý kiến trước đó.

- *Cụ cứ tưởng thế đấy chứ nó chả hiểu gì đâu!*

- *Không, chúng con không đói nữa đâu.*

Câu 2. Đọc các đoạn trích sau và trả lời câu hỏi.

+ Cả 5 câu đều là câu phủ định, vì đều có từ ngữ phủ định: Không đoạn a, không đoạn b, chẳng ở đoạn c.

+ Đặt câu không có từ ngữ phủ định nhưng có ý nghĩa tương đương:

a) *Câu chuyện có lẽ chỉ là một câu chuyện hoang đường, song không phải là không có ý nghĩa.*

b) *Tháng tám, hồng ngọc đỏ, hồng hạc vàng, không ai không từng ăn trong Tết Trung Thu, ăn nó như ăn cả mùa thu vào lòng bào dạ.*

c) *Từng qua thời thơ ấu ở Hà Nội ai cũng có một lần ngẩng cổ nhìn lên tán lá cao vút mà ngắm nghía một cách ước ao chùm sấu non xanh hay thích thú chia nhau nhấm nháp món sấu dầm bún ở cổng trường.*

+ Những câu mới đặt không có từ ngữ phủ định so với những câu có từ ngữ phủ định như ban đầu ta thấy. Ý nghĩa của chúng hoàn toàn giống nhau, nhưng cách nói có từ ngữ phủ định có giá trị nghệ thuật cao hơn.

Câu 3. Xét các đoạn văn sau và trả lời câu hỏi.

Choắt không dậy được nữa, nằm thoi thóp.

+ Nếu thay thế từ phủ định *không* bằng *chưa* ý nghĩa của câu sẽ thay đổi, câu văn viết lại là: “*Để Choắt chưa dậy được, nằm thoi thóp*”.

+ *Chưa* biểu thị thái độ phủ định tại thời điểm nói sự việc không xảy ra, nhưng sau thời điểm đó có thể xảy ra.

+ *Không* kết hợp với *nữa* biểu thị thái độ phủ định với sự việc tuyệt đối không thể xảy ra cả thời điểm đó và sau đó. Câu văn của Tô Hoài phù hợp với câu chuyện hơn, vì sau đó Dế Choắt đã chết.

Câu 4. Các câu sau đây có phải là câu phủ định không? Những câu này dùng để làm gì? Đặt những câu có ý nghĩa tương đương.

+ *Các câu sau đây đều là những câu phủ định.*

a) *Đẹp gì mà đẹp!* Dùng để phản bác ý kiến, khẳng định một cái gì đó không đẹp.

b) *Làm gì có chuyện đó!* Dùng để phản bác ý kiến về tính chân thực của một sự việc.

c) *Bài thơ này mà hay à?* Dùng để phản bác ý kiến cho rằng một bài thơ nào đó là hay, về hình thức là một câu nghi vấn.

d) *Cụ tướng tôi sung sướng hơn chẳng?* Hình thức là một câu nghi vấn nhưng thực ra dùng để phản bác điều mà Lão Hạc đang nghĩ: Ông giáo sung sướng hơn mình.

+ Đặt câu có ý nghĩa tương đương.

a) Thế mà cũng gọi là đẹp à?

b) Nếu có chuyện đó thì trời sập.

c) Thơ thế này mà cũng gọi là hay à?

d) Tôi cũng khổ như cụ thôi!

Câu 5. Đọc đoạn trích sau và cho biết: Có thể thay quên bằng không, chưa bằng chẳng được không? Vì sao?

Ta thường tới bữa quên ăn, nửa đêm vỗ gối; ruột đau như cắt, nước mắt đầm đìa, chỉ căm tức chưa xả thịt lột da, nuốt gan uống máu quân thù. Dẫu cho trăm thân này phơi ngoài nội cỏ, nghìn xác này gói trong da ngựa, ta cũng vui lòng.

+ Ta không thể thay thế *quên* bằng *không*, *chưa* bằng *chẳng* được vì thay thế như vậy ý nghĩa của câu sẽ thay đổi.

+ *Quên* ăn: Mải suy nghĩ về việc khác không để ý đến việc ăn uống vẫn ăn nhưng không đúng bữa.

- *Không* ăn: Tại thời điểm bữa ăn và sau đó cũng không, người nói vẫn nhớ tới bữa ăn nhưng không ăn vì một lí do nào đó mà không ăn chứ không phải vì quên.

- *Chưa*: Điều muốn làm nhưng chưa làm được, bao giờ làm xong mới thỏa lòng.

- *Chẳng*: Không muốn làm điều đó.

Câu 6. Hãy viết một đoạn đối thoại ngắn, trong đó có dùng câu phủ định miêu tả và câu phủ định bác bỏ.

Nam và Minh nói chuyện trao đổi với nhau sau giờ kiểm tra:

- *Bài số 3 tớ thấy khó quá!*

- *Bài đó mà khó gì! (câu phủ định phản bác)*

- *Cậu giải bằng cách nào?*

- Tôi không giải bằng cách thông thường, mà bằng phương pháp lập luận (câu phủ định miêu tả).

Chương trình địa phương

Giới thiệu di tích thắng cảnh ở địa phương. Em có thể lựa chọn một trong những thắng cảnh sau mà địa phương mình có, không nhất thiết là những di tích thắng cảnh thật đẹp, thật nổi tiếng. Có thể là:

- Ngôi chùa, đình làng
- Chiếc cầu mới hoặc cũ nhưng đã gắn bó với người dân quê.
- Dòng sông, bờ biển
- Núi đồi, vườn hoa
- Khu nhà mới..

Mời các bạn xem tiếp tài liệu tại: <https://vndoc.com/tai-lieu-hoc-tap-lop-8>